

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 09/03/2021 10:09
Sayı: E-120.07- 0790690
PATAA

Sayı : E-85112434--1196472

09.03.2021

Konu : Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

- İlgi : a) 03.06.2020 tarihli ve 43452547-656428 sayılı yazınız.
b) 23.07.2020 tarihli ve 43452547-688404 sayılı yazınız.
c) 06.08.2020 tarihli ve 43452547-693990 sayılı yazınız.
ç) 07.08.2020 tarihli ve 43452547-694394 sayılı yazınız.
d) 16.09.2020 tarihli ve 43452547-707993 sayılı yazınız.
e) 05.10.2020 tarihli ve 43452547-719947 sayılı yazınız.

İlgi yazılarınız ekinde yer alan soru önergelerine ilişkin Bakanlığımızca hazırlanan cevaplar ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Nuri ERSOY
Bakan

Ek: Liste ve Cevaplar (15 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: 717370DE-694D-4043-A1D1-FC62BF1F8A52 Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/>
Cumhuriyet Bulvarı No: 4 Ulus Altındağ / ANKARA Bilgi için: Abdurrahim YAMANKILIÇ
Telefon No: (312) 470 8000 Belge Geçer No: (312) 470 5131 Bilgisayar İşletmeni
<http://www.ktb.gov.tr> <http://sgb.ktb.gov.tr> Telefon No: (312) 470 50 49

Türkiye

**ANTALYA MİLLETVEKİLİ SAYIN AV. CAVİT ARI'NIN, 7/31959 ESAS SAYILI
SORU ÖNERGESİNE BAKANLIĞIMIZCA HAZIRLANAN CEVAP**

Bakanlığımız (Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü)'ca;

Antalya ili, Korkuteli ilçesi, Kozağacı mahallesinde, kaçak kazı yapıldığı belirtilen alan, Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 17.08.2010 tarih ve 4344 sayılı kararı ile I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak tescil edilen Tyriaion Antik Kenti sınırlarında kalmaktadır. Sprey boya ile boyandığı belirtilen kaya kabartması ise Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 17.08.2010 tarih ve 4333 sayılı kararıyla korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilmiştir.

Söz konusu kaya kabartmalarının bulunduğu duvarın zemininde tespit edilen kaçak kazı çukuruyla ilgili Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğüne suç duyurusunda bulunulmuş olup, Antalya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 07.08.2017 tarih ve 6541 sayılı kararıyla kaçak kazı çukurunun Müze denetiminde Korkuteli Belediyesince kapatılmasına karar verilmiştir.

Sprey boyayla kaya kabartmasının boyanmasına yönelik Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün 07.07.2020 tarih ve E.477440 sayılı yazısıyla suç duyurusunda bulunulmuş olup, Antalya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 13.07.2020 tarih ve 10964 sayılı kararıyla "tescilli kaya kabartmalarında ve koruma alanında izinsiz uygulamaların önlenmesi, can ve mal güvenliğinin sağlanması amacıyla mahalli kolluk kuvvetleri ile ilgili kurumlarca gerekli önlemlerin alınmasına" karar verilmiştir.

Sonuç olarak, bahse konu alanda kaçak kazı yapılması ve kaya kabartmasının sprej boyayla boyanması konuları Antalya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nca değerlendirilerek karar alınmış ve anılan Kurul Müdürlüğüne kaçak kazı yapılmasının önlenmesi hususunda gerekli yazışmalar yapılmıştır. Ayrıca Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile Antalya Elmalı Müze Müdürlüğüne, Korkuteli İlçe Jandarma Komutanlığının bölgedeki denetimlerini arttırması ve sonucundan bilgi vermesi istenmiştir.

2863 sayılı Kanun'un 'İzinsiz müdahale ve kullanma yasağı' başlıklı 9'unca maddesinde, "Koruma Yüksek Kurulunun ilke kararları çerçevesinde koruma bölge kurullarınca alınan kararlara aykırı olarak, korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ve koruma alanları ile sit alanlarında inşaat ve fizikî müdahalede bulunulamaz, bunlar

yeniden kullanıma açılmaz veya kullanımları değiştirilemez. Esaslı onarım, inşaat, tesisat, sondaj, kısmen veya tamamen yıkma, yakma, kazı veya benzeri işler inşaat ve fizikî müdahale sayılır.” hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanun’un ‘Yetki ve yöntem’ başlıklı 10’uncu maddesinde “Her kimin mülkiyetinde veya idaresinde olursa olsun, taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almak, aldırma ve bunların her türlü denetimini yapmak veya kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler ve valiliklere yaptırmak, Kültür ve Turizm Bakanlığına aittir.” hükmü bulunmaktadır.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerine uyulmadığı takdirde kaçak olarak yapıldığı tespit edilen uygulamalara ilişkin anılan Kanun’un 65’inci ve 74’üncü maddelerinde tanımlanan cezai işlemlerin uygulanmasına yönelik Koruma Bölge Kurulunca gerekli işlemler tesis edilir.

Bakanlığımız merkez teşkilatı tarafından, bağlı birimler ve dış paydaşlarla koordineli bir şekilde yürütülen kültür varlığı kaçakçılığıyla mücadele çalışmalarındaki verimliliğin artırılması ve bu suçla mücadelede önleyici tedbirlere ağırlık verilebilmesi amacıyla Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü bünyesinde 09.03.2020 tarihinde Kaçakçılıkla Mücadele Daire Başkanlığı kurulmuştur.

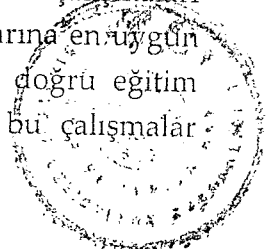
Söz konusu Daire Başkanlığına bağlı, konusunda uzman Yurt İçi Kaçakçılıkla Mücadele, Yurt Dışı Kaçakçılıkla Mücadele ile Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürlükleri kurulmuştur.

Yurt içi ve yurt dışı faaliyetlerin öneminin yanı sıra kültür varlıklarımızın korunması ve kaçakçılığının önlenmesi konusunda eğitim faaliyetlerinin ve kamudaki farkındalığın artırılmasının bu mücadeledeki başarıya büyük katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Yurt İçi Kaçakçılıkla Mücadele Şube Müdürlüğü tarafından;

Kaçak kazılara yönelik olarak ülke genelinde gerçekleşen kaçak kazı ve kültür varlığı kaçakçılığı olaylarına ilişkin belli sorgulama kıstasları üzerinden tutulan istatistiklerle il/ ilçe- mahalle/ köy bazında suça eğilimlerin tespit edilmesi amacıyla analiz çalışmaları yürütülmektedir.

Bu çalışmalar; güvenlik önlemleri ve türlerinin belirlenmesi, eğitim programları, mevzuat çalışmaları gibi birçok alanda yürütülen çalışmalarını yönlendirmektedir. Kaçak kazıların yoğunlaştığı alanların fiziki şartlarına en uygun güvenlik yönteminin belirlenmesi, (fotokapan, kamera, bekçi vb), doğru eğitim içeriklerin doğru hedef kitleye ulaştırılması gibi birçok planlama bu çalışmalar doğrultusunda yapılmaktadır.

Kültür ve tabiat varlığı kaçakçılığıyla mücadele çalışmaları kapsamında, Genel Müdürlüğe bağlı müze müdürlüklerine son 2 yılda getirilen 201.055 adet suça konu eser ve objenin inceleme ve tasnifi yapılarak, korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarımız müze müdürlüklerinde muhafaza altına alınmıştır.

Kaçak kazı ve kültür varlığı kaçakçılığının önlenmesine yönelik çalışmalar İçişleri Bakanlığımız ile koordineli olarak sürdürülmektedir. Bakanlığa ulaşan ihbarlar veya sosyal medya ve benzeri mecralarda tespit edilen olaylara ilişkin bilgiler olayın geçtiği alandan sorumlu olan kolluk birimine iletilmekte, adli süreçler titizlikle takip edilmektedir.

Yurt Dışı Kaçakçılıkla Mücadele Şube Müdürlüğü tarafından;

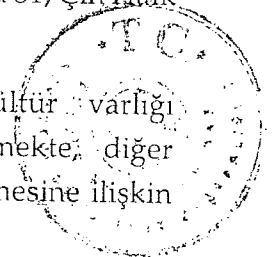
Yasadışı yollarla yurt dışına çıkarılmış kültür varlıklarımızın yerlerinin tespit edilmesi amacıyla yurt dışındaki müze koleksiyonları, müzayedeler ve bilimsel yayınlar kontrol edilmekte, bu konudaki ihbarlar değerlendirilmekte ve iadesi talep edilecek eserlerimiz için izlenecek en uygun yöntem ve strateji belirlenerek, arşiv araştırmaları, bilimsel raporlar, kriminolojik veriler vb. bilgileri içeren destekleyici dosyalar hazırlanmaktadır.

Bu dosyalar doğrultusunda, Dışişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığıyla işbirliği halinde ilgili ülke nezdinde iadesi talep edilen eserlerimizin takibi titizlikle yapılmakta, eser iadeleri, çoğunlukla diplomatik girişim ve müzakereler yoluyla sürdürülmektedir. Bazı zorunlu hallerde dava yoluna gidilmekte ya da hâlihazırda açılmış bir soruşturma ya da davaya dâhil olunmaktadır.

Kültür varlıklarının uluslararası alandaki yasa dışı dolaşımıyla mücadelede ülkelerin tek başlarına yürüttükleri çalışmaların yeterli olamayacağı bilincinden hareketle; diğer ülkelerle, ikili anlaşma ve protokoller imzalanması için çalışmalar yürütülmekte, anlaşma ve protokol metinleri hazırlanmakta veya önerilen hazır metinler, ülke menfaatlerini azami ölçüde gözetecek şekilde irdelenmektedir.

Kültür varlığı kaçakçılığıyla mücadele konusunda, ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşme ve ikili anlaşmalardan doğan yükümlülüklerimizin yerine getirilmesi amacıyla iç ve dış paydaşlarımız sürekli bilgilendirilmekte ve şartların uygun olduğu hallerde ülkemizde ele geçen yabancı kökenli kültür varlıklarının köken ülkelerine iadesi sağlanmaktadır. Bu kapsamda; 2019 yılında Irak'a 81, Çin Halk Cumhuriyeti'ne 2 adet eserin iadesi sağlanmıştır.

UNESCO 1970 Sözleşmesi ve UNESCO bünyesindeki kültür varlığı kaçakçılığıyla ilgili komite toplantıları düzenli olarak takip edilmekte, diğer uluslararası kurum ve kuruluşlarca kültür varlığı kaçakçılığının önlenmesine ilişkin

düzenlenen konferans ve toplantılara aktif katılım sağlanarak ülkemizin bu konuya verdiği önem ve yürüttüğü çalışmalar tanıtılmakta, eser iadesi alanında üretilen dokümanların hazırlanmasına destek verilmektedir.

Yurt dışında bulunan kültür varlıklarımızın ülkemize iadesi kapsamında, Bakanlığın ilgili kurum ve kuruluşlarla koordineli olarak yürüttüğü çalışmalar neticesinde; 2002-2020 yılları arasında 4.440 adet eser ülkemize kazandırılarak, müzelerimizde muhafaza altına alınmıştır.

Eğitim ve Farkındalık Şube Müdürlüğü tarafından;

Kültür varlığı kaçakçılığının önlenmesinde en önemli hususlardan birinin bu konudaki eğitim çalışmalarının yaygınlaştırılması olduğu değerlendirilmektedir. Bu bağlamda ilk ve orta öğrenim düzeyinde kültür varlıklarının korunması için Milli Eğitim Bakanlığı ile ortak bir takım projeler yürütülmektedir.

Online eğitim platformu olan EBA TV üzerinden yayınlanacak ve farkındalık arttırmayı amaçlayan bir video çekimi tamamlanmıştır.

Bu kapsamda; İlköğretim seviyesindeki çocukları hedefleyen bir çocuk hikâye kitabı yazılmış olup söz konusu kitabın çizimlerinin tamamlanması akabinde gerek basılı gerek elektronik ortamda okuyucuları ile buluşturulacaktır.

Kamuoyunda daha geniş kitlelere ulaşılması amacıyla kamu spotu hazırlama çalışmaları yapılmaktadır.

Bakanlığa bağlı müze müdürlüklerince kültür varlığı kaçakçılığının önlenmesi konularında bulundukları bölgelerdeki muhtarlar, kolluk kuvvetleri ve yerel halka yönelik olarak bilgilendirici eğitim çalışmaları sürdürülmektedir.

